

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ V ONDŘEJOVSKÉ ŠKOLE

Začátkem dubna měli rodiče možnost vrátit se do dětských let a posadit se do školních lavic.

Mělo to tu výhodu, že mohli sedět relativně v klidu, bez obav, že budou vyvoláni.

Zazvonil zvonek a hodina začala. Všichni byli zpočátku trochu nervózní z neobvyklé přítomnosti rodičů.

Hodina češtiny, angličtiny, matematiky nebo třeba přírodopisu? Mohli jste si vybrat dle libosti.

Obdivovali jsme znalosti některých dětí - bezvadně se orientují ve zlomcích, vzápětí v další hodině mluví s paní učitelkou anglicky. Namáhají mozek při připraveném rozhovoru o katastrofách.

Pak přijde hodina češtiny. Myslíte, že čeština je KLIDNÝ předmět? Není tak s paní učitelkou Vomáčkovou. VŠECHNY děti nutí přemýšlet, všechny jsou zapojené do větných rozborů. Po hodině máme pocit, že všichni bezpečně vědí co je to věta příslowečná časová. I pan starosta, který seděl mezi rodiči, byl potěšen. V některých hodinách je hrobové ticho, jinde se diskutuje.

Při matematice a fyzice se zvláště maminky děsí, jak již skoro všechno zapoměly. Vzpomínáte, jak jste ve škole probírali nakloněnou rovinu? Rodiče se neubrání srovnávání se svými studijními výsledky.

Někdo je nadšen, jaký pokrok udělala škola ve vybavení a ve způsobu učení, jiný je zase rád, že už ho žádné písemky nečekají.

Přesto byl pro všechny den otevřených dveří velkým přínosem.

Markéta Tlamichová

BARÁČNÍCI V ONDŘEJOVĚ

Byla jsem pozvaná na Výroční valné sezení 7. Vlasákovy župy, které tentokrát organizovali baráčníci v Ondřejově. Byla jsem velmi překvapená, jak podle tradic a příjemně celé zasedání probíhalo, a tak se o svůj zážitek ráda podělím. Ondřejovská baráčnická obec má 12 tetiček a sousedů. Tak si říkají a není těžké je vyjmenovat. Rychtář L. Padevět se ženou A. Padevětovou, manželé Králíkovi, M. Bartošková, H. Kyclerová, M. Kyclerová, L. Koucká a čtyři členové rodiny Křečkových. Jarďa a Petr jsou nejmladšími členy spolku.

Skoro všechny tetičky již týden připravovaly pohoštění pro hosty z ostatních obcí župy, kterých se sešla skoro stovka a opravdu se jim to povedlo. Na nazdobené stoly obsazené hosty v krojích byl náramně pěkný pohled. Pokud si někdo myslí, že je to záležitost jen starých lidí, mýlí se. Byly tu vidět i tváře třicátníků.

Do naší župy patří ještě Zvánovice, Struhařov, Hrusice, Sázava, Senohraby, Přestavky, Hvězdonice a Mirošovice, kde je také sídlo župy. Nyní se ale konšelstvo z provozních důvodů schází ve Struhařově. Celé sezení probíhalo podle přesných, ale krásných pravidel. Činovníci mají tradiční názvy. Žádný předseda nebo účetní. Jsou tu rychtář, místorychtář, tetička berní, slídílové účtů, syndik, šafář, šafářka, sdělovatelka, gratulantka nebo panímaminka a pantatínek. Poslední dva jsou nejstarší a nejzkušenější činovníci. Nechyběl ani ponocný a dráb v příslušných krojích.

Musím upozornit, že všechny zprávy byly přednesené ve verších. Hned po příchodu jsem byla překvapená modelem chalupy (baráku, proto baráčníci), který stál na rychtářském stole a pohledem na baráčnické kroje - svěrázy. Každý je trochu jiný, a jejich nošení podléhá přísným pravidlům. Ženy musí mít sukně, vyšívání halenky a muži vhodnou obuv. Žádné botasky. A bylo vidět, že to uznávají.

Po uvítání zahájily sezení děti ze školní družiny pod vedením

B. Kyclerové a D. Novotné krátkým zábavným programem, ve kterém jim vypomohl stepař M. Chytra. Sklidily zasloužený potlesk.

Pak následovaly jednotlivé zprávy, uctění památky těch, co se nedožili, odměnění zasloužilých členů a projevy hostů, mezi nimiž byl i starosta Ondřejova. Všechno bylo prokládáno zpívanou zdravicí. Následoval tanec s živou hudbou.

Atmosféra byla velmi příjemná, pohodová, zábava vkusná, mladí by mohli závidět.

Ondřejovští baráčníci oslaví letos 100 let svého vzniku. Neusínají na vavřínech, jsou neustále činní.

Pravidelně každý měsíc se scházejí, organizují zájezdy. Vloni třeba jeli na Hlubokou, do Tábora a do Bechyně. Na nádvoří zámku Hluboká zhlédli představení Romeo a Julie. Každoročně organizují oslavy Svátku matek a před Vánoce mají slavnostní zasedání s hudbou a večeří. Zkrátka – nenudí se.

A tak nezbyvá než jim popřát, aby jim ten elán ještě dlouho vydržel.

Jaroslava Kozáková

NOVÁ TRADICE ČARODĚJNIC

Bývalo zvykem pálit čarodějnice na Břešťáku a na Šibeničkách. Ondřejovští hasiči tvoří tradici novou - pálit čarodějnice na starém hřišti. Letos vyšel tento významný den na sobotu, což bylo velkou výhodou pro přípravu i pro návštěvníky. Parta hasičů si v týdnu nakácela souše a vybuodovala opravdu vysokou hranici a menší ohniště i pruty pro opékání špekáčků. Za pomoci děvčat připravili k upálení dokonce dvě čarodějnice. Také zajistili stánek s občerstvením.

Vzhledem ke chladnějšímu večeru se uplatnil především „svarač“, ale k chuti přišlo i pivo, pro drobotinu pak nápoje nealkoholické. Sportovci si přišli na své i při přenosu hokejového zápasu. Oheň byl zapálen po dvacáté hodině a velkolepá zábava pokračovala do půlnoci, vytrvalci končili až k ránu. U ohně se vyskytovaly i živé malé čarodějnice v maskách. Není známo, jestli odletěly.

Pod odborným dohledem hasičů proběhlo všechno bez problémů a můžeme se těšit na příští rok.

Jarka Kozáková

O KUČAŘKÁCH A VAŘENÍ

Možná bude zajímavé tentokrát zavzpomínat, jak to bylo kdy-
s s obědy ve škole, družstvu nebo kdekoli jinde.

Před érou družstevní byla doma vždycky nějaká babička nebo
hospodyně, která se postarala, aby v poledne rodina nehladověla. Ondřejovští školáci si doběhli v poledne domů a žáci přespolní dostali s sebou velkou svačinu. Všimněte si, že používám výraz přespolní a nikoliv dojíždějící, jako je obvyklé nyní. Děti z vesnic, kde škola nebyla, skutečně docházely za poznáním přes pole. Za doby mých rodičů se chodilo (pěšky!!) do školy měšťanské, zvané měšťanka, do Skalice. Za mého dětství docházeli do Ondřejova třeba žáci z Kališť, a už tenkrát jsem si uvědomovala, jaké mám štěstí, že to mám do školy jen přes náměstí, a mohu tedy vstávat až v půl osmé.

Až později začalo společné stravování, jak zněl používaný výraz.

O pomoc jsem tentokrát požádala paní Kölblovou. Všichni ji znali pod jménem Růženka. Její sestru, paní učitelku Vávrovou, jmenovali všichni kolegové jen Anička. Paní Kölblová, vynikající kuchařka, se celý život věnovala vystrojování dobrot nejprve pro žáčky, potom pro družstevníky ondřejovské, nakonec, po sloučení družstev, i pro družstevníky z okolních vesnic.

Začnu ale od začátku. Na počátku padesátých let byla zřízena vyvařovna v bývalé hospodě u Bělíků (dnes obchod Vietnamců), začala svou hvězdnou kariéru fantastické kuchařky Fanyňka Kubizňáková, která pak celý život vařila na hvězdárně a ohlas jejích jídel byl skutečně nebývalý. To mohou potvrdit i mnozí svatebčané, protože vystrojovat dobroty na svatbách pro ni nebylo nic mimořádného.

V té vyvařovně se tehdy vařily obědy pro školu, školku, hvězdárnu a každého, kdo si pro jídlo přišel. Teprve později se zřizovaly kuchyně v jednotlivých podnicích, tedy ve školách, na hvězdárně nebo v JZD. Ze školky, která už tehdy byla v Andresově vile (tedy tam, co je dnes) se mi vybavuje jako kuchařka paní Biebertová a z jídel mi zbyla jen nepříjemná vzpomínka na bílou kávu nebo kakao, ve kterém plavaly škraloupky. To pro mne byla děsná záležitost, která mi zvedala žaludek. Paní Kölblová ve školce vpo-
máhala krátce - jen o prázdninách.

Kuchyně a jídelna ve škole měly jen velmi málo společného s tím, jak to vypadá dnes. Na obědy jsem sice nechodila, ale vím to velmi dobře, protože jako žákyně 8. třídy jsme pod vedením Aničky Vávrové měly v těchto prostorách kurzy vaření.

Kuchyně byla v místnosti, kde je dnes kancelář a sklad, jedlo se v současné přípravě. Do jídelny se chodilo přes kuchyň, ale pro výdej jídel již bylo zřízeno okénko. Ještě jako učitelka jsem před přístavbou školy zažila nervy drásající situace, kdy jsme během polední přestávky museli v té mrňavé jídelničce na 24 místech dokázat nakrmit až 150 dětí a všechny učitele. Ještě teď mě polévá pot při vzpomínce na polední dozor v jídelně.

Vybavením kuchyně byl veliký sporák na uhlí, dřež s tekoucí studenou vodou, pracovní stůl a skříně na nádobí. Špajz byl na půdě, brambory ve sklepě. Pro všechno se muselo běhat a ještě neustále pamatovat, aby nevyhaslo v kamnech a na plotně se všechno vařilo. Mechanizace veškerá žádná a teplá voda se musela ohřívát ve velikém hrnci na plotně. Těžko si dokážeme představit, jaká to tenkrát byla dřina při manipulaci s tak obřími nádobami a dost té práce zbylo dodnes, i když současné vybavení kuchyně je s tím bývalým nesrovnatelné. Vařilo se pro 70 až 80 dětí. A všechno ručně, žádné polotovary, konzervované nebo mražené přípravy.

Výhodou bylo snad jen to, že nebyly přísné normy a evropské hygienické předpisy. Představte si, co to bylo ručně vypracovaných oblíbených dukátových buchtíček, kynutých knedlíků, vdolků, lívanců nebo bramboráků! Zájem o obědy byl tak veliký a prostory tak malé, že jeden čas byl vydán zákaz chodit na obědy pro ty žáky, kteří měli možnost se najíst doma. A tak přes poledne musela doběhnout až k Votavce třeba Maruška Lánová, ale žádná výjimka nebyla ani pro dcery ředitele školy Nováka. S Evou jsem potom chodila na obědy do jídelny JZD.

Ve škole vařila paní Kölblová s paní Klimentovou, pak ji vystřídaly paní Šubrtová, Medřická, Kroupová, M. Sadílková (Turkovičská ul.), J. Bubeníková, A. Kulhánková a ještě mnoho dalších. S láskou jistě vzpomínají školáci všech let na Marii Sadílkovou z Křížku, která byla duší kuchyně 33 let.

Děti a zejména jejich rodiče si možnosti stravování ve škole opravdu vážili. Bylo mi líto, když jsem v poslední době mého školního účinkování viděla, jak žáci s ohrnutým nosem vyhodili nedojedené jídlo do zbytků a odešli si koupit brambůrky, sušenky nebo kolu do obchodu. Jak by se mi teď chtělo říct „to za našich mladých let nebývalo“, ale to už by zaváňelo staromilstvím.

Když později bylo nutné zajistit obědy družstevníkům, zlanarili paní Kölblovou do družstevní kuchyně. Byla zřízena v bývalé Šeblově hospodě, na jejím místě nyní stojí kulturák, a vybavení tam bylo ještě jednodušší, než ve škole. Pokud si pamatuji, tak tam nebyla ani tekoucí voda.

Nejdřív tam Růženka vařila sama, později tam byly kuchařky dvě, jeden čas i moje maminka. Tak jsem si užila i příležitostného loupání brambor, či mytí nádobí ve škopku, a to opravdu ve velkém. Po mamince, která ze zdravotních důvodů musela odejít, ještě družstevníkům vařily i paní Fuková, Marie Vodrhánková nebo Dřížhalová. Mně osobně tam moc chutnalo a dospělým asi taky, protože tam na obědy postupně chodilo až 60 lidí.

Se slučováním a rozšiřováním JZD se kuchyně i s kuchařkou

přestěhovala do Hrusic a jídlo do Ondřejova se jen dováželo a vydávalo zprvu u Palmů (nyní drogerie), kde byly kanceláře družstva, později se vedení odstěhovalo do areálu JZD v Družstevní, kde vznikla administrativní budova přestavbou kravína. Tam také byla zřízena kantýna, ve které se vydávaly obědy a vařily se i přesnídávkové polévky, dokonce tam pan Malý otevřel obchůdek s potravinami a občerstvením.

S postupem doby a zánikem velkého podniku přestalo být vaření obědů aktuální. Pro dva současné pracovníky družstva to nutné není určitě.

A tak už se zase vaří jen na Hvězdárně a ve škole, odkud se vozí jídlo i do mateřské školy.

Ještě pro úplnost musím dodat, že staří nebo nemocní lidé si nyní mohou objednat dovážku jídla prostřednictvím obecního úřadu. Další možností je objednat si oběd v hospodě u Kaštánků z Hrušova. Ti si zařídili svou rozvázkovou službu a dovezou dobré jídlo každému, kdo ho potřebuje.

Nakonec přeji dobrou chuť každému, ať už si uvaří doma nebo si oběd zajistí kdekoli jinde.

Jarka Kozáková

dálky a střelbu. Bohužel skok provázelo jedno vážnější zranění, kdy už sportem opotřebované koleno jedné z nejmladších závodnic Míši nevydrželo a pro Míšu cesta za olympijským zlatem předčasně skončila. I přes tuto nemilou událost olympijský závod pokračoval. Všechny šest standardních disciplín bylo za námi. Zbývala poslední disciplína. Tradičně je tato sedmá disciplína vrcholem celodenního sportovního klání. Jedná se o disciplínu tajnou do posledního vteřiny a letos se mimořádně vyvedla. Jednalo se o „běh na lyžích“, kdy pro každé družstvo byla připravena dvě prkna a tkalouny. Úkolem družstva bylo dle vlastní taktiky pomoci tkalounů (rozuměj vázání) si nazout lyže (rozuměj prkna) a „uběhnout“ předem určenou trasu. Jednalo-li se zrovna o běh, necht' posoudit přihlížející diváci, pro které byla jistě tato disciplína jednoznačně nejatraktivnější, velkolepou podívanou i pobavením.

Následovalo počítání výsledků a očekávání slavnostního vyhlášení. Jak již bylo zmíněno v této soutěži není poražených, přesto někdo vyhrát musí. V letošním roce se olympijským vítězem zaslouženě stalo družstvo kapitánky Markéty Tolarové: Iva Staňková, Soňa Veselá, Terezie Jandová a Alena Chejnová. Radost byla obrovská, atmosféra výborná. Počasí navzdory předpovědi vyšlo skvěle.

Na 19. hodinu byl ohlášen start OSMÉ disciplíny. Disciplína bývá poněkud zdlouhavá a naštěstí zde se již výsledek nehodnotil - večerní zábava v restauraci u Karfiků na hřišti s hudební produkcí Jirky Rečka a Jirky Zemana. Díky všem a těšíme se, že v příštím roce posílíte naše řady a přijdete se s námi pobavit a zasoutěžit.

Hedvika Hrubá

OLYMPIÁDA ŽEN V ONDŘEJOVĚ 2011

Hned úvodem nutno zmínit, že na olympiádě žen v Ondřejově jde především o sportovní výsledky!!!! :), které se v drtivé většině pohybují na úrovni světových vrcholových sportovců ..... no dobře... SKORO . Oproti vrcholovým sportovcům, kteří se zpravidla jednostranně věnují jedné sportovní disciplíně, ve které pak vynikají, ondřejovské olympioničky jsou dokonalé po všech stránkách a excelují ve všech šesti, resp. sedmi disciplínách.

V letošním roce byl pod křídly TJ Sokola Ondřejov uspořádán již pátý ročník novodobé olympiády žen v Ondřejově. Celé organizace olympiády se jako každoročně ujaly dlouholeté členky Sokola Ondřejov Iva Staňková a Dana Novotná, za což jim patří obrovský dík. Další poděkování patří rozhodčím, kteří nám obětovali svůj sobotní volný čas, jmenovitě: Honzovi Kvapilovi, Jirkovi Staňkovi, Honzovi Staňkovi, Kamilu Kabeláčovi, tomu co nevím jak se jmenuje (doplň si je), sponzorům a v neposlední řadě pak Jirkovi Rečkovi a Jirkovi Zemanovi, za hudební doprovod k naší sebedestrukci během večerní zábavy.

Vlastnímu závodnímu dni, který připadl v letošním roce na 28. května 2011, předcházelo, kromě již zmiňované organizace, rozlosování registrovaných závodnic do družstev. Kritériem pro účast je především chuť zúčastnit se, sportovat dle svých možností a bavit se, naopak pro věk limit není. Letos se povedlo sestavit šest pětičlenných družstev. K šesti nejstarším závodnicím – kapitánkám se vylosovaly členky jejich družstev z jednotlivých věkových kategorií. Družstva jsou pak téměř vyrovnaná a až do vyhlášení výsledků lze jen těžko odhadnout, kdo je vítěz a kdo poražený, i když v naší soutěži poražených není.

Ale zpátky na začátek. Sraz olympioniček byl ráno v 8 hodin na fotbalovém hřišti v Ondřejově. Po krátkém zahájení, seznámením s pravidly a dolosování náhradníků do družstev byla odstartována první, pro mnohé nejnáročnější a nejobávanější disciplína, kterou je štafeta. Čtyři závodnice z každého družstva tvoří společně štafetu, kdy každá absolvuje úsek dlouhý ... nooo vážně dlouhý 1x okolo hřiště ...uff. Ještě většina nepopadla dech ani neuklidnila tep a už se běží sprint na 60 m. Následně se družstva rozdělí a zatímco na volejbalovém hřišti svede každé družstvo postupně pět zápasů ve volejbale, na fotbalovém hřišti musí postupně v průběhu dopoledne absolvovat i zbývající tři disciplíny: vrh koulí, skok do

CHOV KONÍ A SELSKÁ JÍZDA V ONDŘEJOVĚ

Napsáno pro vzpomínku starým, pro informaci mladým, k seznámení s částí historie našeho městečka.

V Ondřejově bývalo třicet párů koní používaných k tahu a mimo to byla ještě hříbata, mladí koně, ročkové, dvouletáci.

Koně se používali k obdělávání polí a k veškerým zemědělským pracím, kde byla potřeba tažná síla, a též k dopravě. Většina hospodářství v Ondřejově měla menší výměru zemědělské půdy, tak se s koňmi jezdilo i na výdělek, provozničilo se. Koně tehdy obstarávali veškerou dopravu. Vozil se materiál na stavbu domů, materiál na stavbu silnic, tenkrát ještě asfaltové silnice nebyly.

V zimě se protahovaly silnice. Podle vrstvy napadaného sněhu se do pluhu zapřahalo od jednoho páru až po tři páry koní.

Vozilo se veškeré vytěžené dřevo z lesů. Například dřevo na papír, to byly dva metry dlouhé smrkové oloupané kuláče. Vozily se v žebřinách. Hlavně se ale vozilo dlouhé dřevo – klády. Byla to těžká práce. Klády se nakládaly ručně, pomocí dřevěných sochorů. Hodně těžké klády se nakládaly koňmi. Nastavily se řetězy, koně se dali na opačnou stranu vozu a kláda se na vůz naložila. Já sám jsem rád na klády jezdil. Vodil jsem opačinu (navádění zadních kol vozu). Někdy se mnou v kamenité cestě opačina praštila.

Co se týká vození klád musím vzpomenout na strejdu Vávrového z rohu č. 2, tak jsme mu říkali, který dělal parťáka a rádce. Byl to tatínek Marie Krátké, dědeček Pepy Vávry a Jarušky Kubákové. Vzpomínám, vozili jsme klády z Hlázky a sjížděli jsme kopec dolů k řece. Přišel za mnou a dal mně ponaučení – kdyby něco prasklo, u koní náprsník, držák aj., abych nahnal opačinou náklad na stráň, aby se vůz zvrhnul, jinak by to zabilo koně.

Klády se vozily na pily, nejvíce do Vlkovce na nádraží a na vaziště do Chocerad. Byla to louka u řeky, kde se vázaly vory a dříví se splavovalo po řece.

Koně tenkrát velkou měrou přispívali k obživě rodin a lidé si jich vážili.

Většina zdejších koní byly klisny, některé zapsané v plemenné knize. To souviselo s odchovem hříbat. Byla tady koňářská oblast. V Ondřejově byla připouštěcí stanice hřebců. Stáj pro hřebce byla v zájezdním hostinci u Vávrů č. 49. Na připouštěcí sezónu zde bylo sedm hřebců – čtyři chladnokrevní a tři teplokrevní. Byli

z hřebčína Nemošice u Pardubic. Některá jména si pamatuji ještě dnes. Vedoucím připouštěcí stanice byl nejdříve pan Vocásek, později dlouhá léta pan Čáň. Na sezónu sem jezdil s celou rodinou. Jeho synové chodili do zdejší školy.

Jedním z ošetřovatelů byl zdejší rodák Josef Krejčárek. I on sem jezdil s rodinou.

Jako kluk jsem obdivoval čistotu ve stáji hřebců. Ti se denně projížděli.

My staří jsme byli na koně zvyklí, s koňmi jsme vyrůstali a uměli jsme s nimi pracovat.

Píši o koních, musím tedy vzpomenout pana Flekala. Byla-li potřeba při porodu klisny, uměl pomoci, byl to znalec. Při těžkém porodu klisnu zachránil.

Koně používala i naše čs. armáda. Koně používalo jezdecko i dělostřelectvo. Při mobilizaci v roce 1938 byli povoláni i koně z Ondřejova. Po rozpuštění armády se koně vrátili.

Za německé okupace a druhé světové války byly německou armádou pořádány svody koní – byli vybíráni koně pro německou armádu. Nebylo pro sedláka lehké, když koně vzali a on musel svoje pole obdělávat.

Koně se podařilo nahradit.

Po druhé světové válce zůstávalo zemědělství stejné, stav koní se udržoval.

Zlom nastal po roce 1948, kdy nastoupil nový politický totalitní režim. Začínala se zakládat Jednotná zemědělská družstva. Ta byla zakládána na dobrovolném základě, ale s donucovacími prostředky. Hrozilo i vystěhování.

Po založení JZD začali koně mizet. Z třiceti párů koní zůstalo párů sedm. Ti byli ustájeni u Šebly a Vávrů. Později byly páry dva a nakonec zmizely i ty.

Nebylo jednoduché se s tím vypořádat.

Můj bratr se s tím vypořádal po svém. Přešel ke státním lesům a s koňmi dále pracoval.

Ještě dnes v pokročilém stáří mu pro radost řehťá v maštali kůň. Je to prostě koňák!

Teď k selské jízdě.

To byly spolky založené za první republiky z lidí, kteří pracovali v zemědělství a měli chuť a možnost jezdit na koni. Selskou jízdu zaštiťovala agrární strana. V Ondřejově existoval spolek Selské jízdy. Členové byli z Ondřejova a přilehlých obcí. Jezdili na koních a nacvičovali v neděli odpoledne.

Vedoucím byl pan Šebl "z kouta" (č. 40), dědeček Pavla Šebly. Pomáhal mu též pan Šašek z Hradových Střímelic. Jízdárna byla mezi Štichovými a Ečerovými, nyní to jsou parcely Věry Vondráškové a Heleny Vávrové z č. 47.

Jako kluci jsme chodili do Sokola a na jízdárnu jsme cvičili.

Nejezdili se dostihy ani parkur – byli to tažní koně. Nacvičovali jsme pohybem koní různé obrazce a tuto činnost jsme předváděli na různých slavnostech. Slavností se zúčastňovala i naše Selská jízda.

Kroj se sestával z bílé košile, u krku zelená stuha, z tmavěmodré blůzy zeleně vyšivané, červených rajtek, opasku se znakem Selské jízdy a jezdeckých bot. Kroj dotvářela červená čepice s kožešinkou. Pod sedlem byla červeně vyšivaná bílá dečka se znakem Selské jízdy.

